

פרשת שמות תשפ"ב
עבודת מצרים ובטחון בה'

מוקדש לז"נ נחמן בן משה יצחק ז"ל (ע"י יצחק מאיר בן הרב משה דוד)

בראשית פרק יב פסוק א

ויאמר ה' אל אברהם לך לא מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך :

רש"י

לך לך - להנאתך ולטובתך, ושם אעשך לגוי גדול, וכאן אי אתה זוכה לבנים. ועוד שאודיע טבעך בעולם :

בראשית פרק לה

(יא) ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלצוך יצאו : (יב) ואת הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתגננה וליזרעך אחריך אתן את הארץ :

בראשית פרק מט

(כט) ויצו אותם ויאמר אלהם אני נאסף אל עמי קברו אתי אל אבתי אל המערה אשר בשדה עפרון החתי : (ל) במערה אשר בשדה המכפלה אשר על פני ממרא בארץ כנען אשר קנה אברהם את השדה מאת עפרון החתי לאחוזת קבר : (לא) שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה :

ישעיהו פרק כו פסוק ד

בטחו בה' עדי עד כי בנה ה' צור עולמים :

תהלים פרק פד פסוק יג

ה' צבאות אשרי אדם בטח בך :

שמות פרק ב

(כג) ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאחזו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותצל שועתם אל האלהים מן העבדה : (כד) וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב : (כה) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים :

שמות פרק ג

(א) ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדן וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חרבה : (ב) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל : (ג) ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה : (ד) וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה ויאמר הנני : (ה) ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא : (ו) ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים : (ז) ויאמר ה' ראה ראיתי את עמי עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו : (ח) וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הפנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבויסי : (ט) ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם : (י) ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים : (יא) ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים : (יב) ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על הקר הזה :

רש"י

(א) **אחר המדבר** - להתרחק מן הגזל שלא ירעו בשדות אחרים : **אל הר האלהים** - על שם העתיד : (ב) **בלבת אש** - בשלהבת אש לבו של אש, כמו (דברים ד יא) לב השמים, (שמואל ב יח יד) בלב האלה, ואל תתמה על התייו, שיש לנו כיוצא בו (יחזקאל טז ל) מה אמולה לבתך : **מתוך הסנה** - ולא אילן אחר, משום עמו אנכי בצרה (תהילים צא טו) : **אכל** - נאכל, כמו (דברים כא ג) לא עבד בה, אשר לקח משם (בראשית ג כג) : (ג) **אסרה נא** - אסורה מכאן להתקרב שם : (ה) **של** - שלוף והוצא, כמו (דברים יט ה) ונשל הברזל, (דברים כח מ) כי ישל זיתך : **אדמת קדש הוא** - המקום : (ז) **כי ידעתי את מכאביו** - כמו (לעיל ב כה) וידע אלהים, כלומר כי שמתי לב להתבונן ולדעת את מכאוביו ולא העלמתי עיני ולא אאטום את אזני מצעקתם : (י) **ועתה לכה ואשלחך אל פרעה** - ואם תאמר מה תועיל, והוצא את עמי, יועילו דברך ותוציאם משם : (יא) **מי אנכי** - מה אני חשוב לדבר עם המלכים : **וכי אוציא את בני ישראל** - ואף אם חשוב אני, מה זכו ישראל שתעשה להם נס ואוציאם ממצרים : (יב) **ויאמר כי אהיה עמך** - השיבו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, שאמרת מי אנכי כי אלך אל פרעה, לא שלך היא, כי אם משלי, כי אהיה עמך, וזה המראה אשר ראית בסנה לך האות כי אנכי שלחתיך, וכדאי אני להציל כאשר ראית הסנה עושה שליחותי ואיננו אוכל, כך תלך בשליחותי ואינך ניזוק. וששאלת מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף שלושה חדשים שיצאו ממצרים. דבר אחר כי אהיה עמך וזה שתצליח בשליחותך לך האות על הבטחה אחרת שאני מבטיחך, שכשתוציאם ממצרים תעבדון אותי על ההר הזה, שתקבלו התורה עליו והיא הזכות העומדת לישראל. ודוגמת לשון זה מצינו (ישעיהו לו ל) וזה לך האות אכול השנה ספיח וגוי, מפלת סנחריב תהיה לך אות על הבטחה אחרת שארצכם חרבה מפירות ואני אברך הספיחים :

בראשית פרק ח פסוק א

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֹה וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׂכּוּ הַמַּיִם :

רש"י

ויזכור אלהים - זה השם מדת הדין הוא, ונהפכה למדת רחמים על ידי תפלת הצדיקים, ורשעתן של רשעים הופכת מדת רחמים למדת הדין, שנאמר (בראשית ו ה) וירא ה' כי רבה רעת האדם וגוי' ויאמר ה' אמחה, והוא שם מדת רחמים: **ויזכור אלהים את נח וגוי'** - מה זכר להם לבהמות, זכות שלא השחיתו דרכם קודם לכן ושלא שמשו בתיבה: **ויעבר אלהים רוח** - רוח תנחומין והנחה עברה לפניו: **על הארץ** - על עסקי הארץ: **וישכו** - כמו (אסתר ב א) כשודך חמת המלך לשון הנחת חמה: